

LONDON

DEN

GEHEIME TIPS
VAN 'S WERELDS
GROOTSTE
ANGLOFIEL

SERGE
SIMONART

DEEL I 23

EEN BLIK OP HET STADSPLAN

DEEL II 55

ETEN EN DRINKEN

DEEL III 151

BEZOEKEN

DEEL IV 215

SHOPPING

DEEL V 257

EVENEMENTEN

DEEL VI 283

HOTELS

DEEL VII 317

RONDDWALEN

*I'm having the time of my life
when I'm walking out and about in
London's brilliant parade.*

– Elvis Costello

WOORD VOORAF

Welkom in de hoofdstad van een eiland en van de wereld.

Het voorbije millennium werd de unieke gelaagde architecturale geschiedenis van Londen slechts gehavend door twee vandalen: de verzengende stadsbrand van 1066, waarbij het vuur een derde van de middeleeuwse binnenstad tot as herleidde, en de *Blitz* van 1940, waarbij de V2-bommen van cultuurbarbaar en *allround arsehole* Hitler honderden monumentale parels uitvaagden.

Wat Londen typeert is dat de huidige stad, in tegenstelling tot andere metropolen, niet het resultaat is van één uit z'n voegen gegroeide middeleeuwse stad, noch van de visie van één architect (zoals Hausmann in Parijs), maar van een aantal dorpen die door de eeuwen heen met elkaar vergroeiden – nu nog heeft Londen niet één maar vele harten en erogene zones. Dat, en de ligging aan een al even monumentale rivier, die de Seine en Schelde in grandeur, breedte en impact ver overtreft.

Londen is geen stad maar een stijlvol pretpark. Londen is zo zinderend, bruisend en sprankelend dat het zelfs op een druilerige dinsdagochtend de opwinding van een glorieuze zaterdagavond oproept. En de voorbije eeuw drukten Londense (sub)culturen hun stempel op de rest van de wereld: *Cool Britannia* ontsproot bijna altijd aan Londen. De Britse popmuziek, architectuur, theater en literatuur beïnvloedden en bevruchtten overal ter wereld de andere culturen. Dat wordt meestal pejoratief 'cultuurimperialisme' genoemd, maar zonder vanuit Londen overgewaaid cultureel stuifmeel zouden al die andere culturen er nu een stuk schraler uitzien.

Net zoals in Venetië hebben in Londen hotels een veel groter belang dan elders: The Savoy (domineerde lang de keuken, meer dan Parijs), The Ritz (*ritzy* haalde zelfs het woordenboek, het betekent chic, weelderig), The Cadogan (waar Oscar Wilde werd gearresteerd en zijn boezemvriendin, de actrice Lillie Langtry, woonde), The Langham (waar zowel Sir Arthur Conan Doyle als Wilde iconische romanpersonages bedachten), The Grand Royal (waar koningen en prinses – ook Belgische – hun maîtresses parkeerden), The Corinthia (ooit een broeinest van spionnen)...

What the Victorians did for us... Wereldwijd, ook bij ons, vind je sporen van de Londense victorianen en hun innovaties, uitvindingen, regels... De industriële én architecturale revolutie(s) begon(nen) in Londen.

'To have been born an Englishman is to have won first prize in the lottery of life,' zei de verwaande chauvinist Cecil Rhodes. *To be born a*

Londoner is daar de overtreffende trap van. En als toerist toren je daar, als je het handig aanpakt, nog bovenuit, want enkel de toerist geniet van de voordelen van een stad maar niet van de nadelen (krankzinnige huurprijzen, kreupel openbaar vervoer en een hoog misdadcijfer, om er maar een paar te noemen). En een slechte dag in Londen is bijna altijd beter dan een goeie dag elders.

Ik ken iemand die een enorme tattoo van de Big Ben op z'n lijf heeft. Zover ga ik niet, maar ik treed wel mijn fijne collega Doctor Samuel Johnson bij: *'You will find no man who is willing to leave London. No, sir, when a man is tired of London, he is tired of life, for there is in London all that life can afford.'*

Wat me aan Londen nog het meest bevalt, zijn alle details: het is alsof Londenaren deel uitmaken van een nobele samenzwering die het leven kruidt. Waar anders vind je een droogkuis die, *tongue in cheek*, 'Jeeves' heet, naar de butler in de boeken van P.G. Wodehouse? Serieus: waar anders ter wereld wordt een winkel zo juist en amusant naar een fictief personage genoemd?

Wie langer blijft en al eens een glas kraantjeswater drinkt, wordt vanzelf Londenaar: de mens bestaat immers voor twee derde uit water, en al het kraantjeswater komt uit de Thames.

Je kan om twee redenen naar Londen: koortsachtig shoppend, met twee benen in het nu, of genietend van de ettelijke lagen hedonisme en cultuur en geschiedenis die deze übermetropool biedt. Ik leg de nadruk op het tweede, want de banale winkelstraten – onderling inwisselbaar met die in elke andere grootstad – vind je op een zijloen websites. Dit boekje wil een bijzondere gids zijn ter plekke, maar gebruik het zeker ook bij de voorbereiding van je reis, en geniet ook van het plezier erin te bladeren, als voorspel, om in de stemming te komen, zoals het een levensgenieter en *armchair traveller* betaamt.

Volg precies de aanwijzingen in dit boek, want Londen is verwarrend: er is Portland Street maar ook Portland Road en Portland Mews en Portland Crescent en Portland Lane en Portland Square enzovoort. En om de verwarring nog groter te maken heeft elke wijk wel een straat, plein of steeg die Portland heet. Daarom vermeld ik telkens de wijk.

Ik las in een onderzoek dat de meeste mensen hun hotel kiezen op basis van de locatie, de wijk. Dat doe ik nooit. Ik zit liever vijf minuten langer in een taxi dan thuis te komen in een favoriete wijk in een hotel dat me niet bevalt.

Please note: dit is géén gekochte reisgids, geen van de restaurants of hotels worden hier bejubeld omdat ik er gratis mocht dineren of logeren. Mijn enige criteria waren: kwaliteit, verfijning, originaliteit, locatie, rust, veiligheid, architecturale pracht en *Britishness*.

In de 18e eeuw zond de Londense adel zijn zonen uit op de *Grand Tour*, de exploratie van de culturele hoogtepunten van Europa, ter lering en vermaak. Dat die zonen van hun soms twee jaar aanslepende reis niet enkel terugkeerden met schilderijen en beeldhouwwerken, maar ook met syfilis, doet geen afbreuk aan hun nobele intenties. Dit is het handboek bij de *Grand Tour* door Londen.

£

Londen is duur. Ga daarvan uit. William Shenstone zei het al: 'In Londen is niets zeker behalve dat je je blauw betaalt.' Nergens anders ter wereld wonen meer miljardairs per vierkante kilometer en zelfs Parijs telt minder restaurants met Michelinsterren. Dat zegt iets. Ik vermeld geen prijzen, die fluctueren immers (dalen doen ze nooit). Een hotelkamer kan op zondagnacht de helft goedkoper zijn dan op maandag, als de zakenlui met grote onkostennota's arriveren. Je kan uit mijn beschrijving en de foto's van het interieur afleiden of iets goedkoop of duur zal zijn, en alle details vind je op de websites. Algemeen vermeld ik eerder gouden tips met eeuwigheidswaarde dan spotgoedkope adresjes. Want *cheape* pop-ups (het woord zegt het al) bieden zelden waar voor je geld en ze zijn

alweer verdwenen tegen de tijd dat je deze gids meeneemt. Echte levensgenieters zijn bereid iets meer uit te geven voor kwaliteit. En net zoals bij het kopen van een huis geldt: beter de kleinste kamer in een chic hotel dan de grootste in een banaal hotel. Want in het eerste geval profiteer je mee van alle faciliteiten die zijn bedoeld voor de rijke gasten in de peperdure suites. Laat je ook niet vangen door termen als 'toplocatie': dat betekent bijna altijd dat het hotel is gelegen aan een drukke verkeersader, je zal geen oog dichtdoen.

Dit is geen boek voor backpackers met een laag budget, wel voor romantici, honeymooners, tweeverdienerfamilies en meerwaardezoekers voor wie het, eh, iets méér mag zijn. Zoals een Londense antiekhan-

LANGE LEVE HET KOLONIALISME?

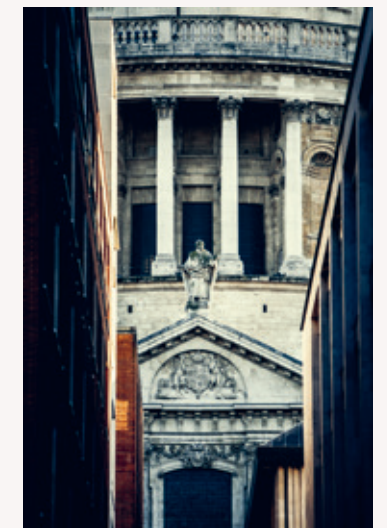
Nee, natuurlijk niet. Maar er schuilt altijd goed in slecht, en vice versa. Het (enige) voordeel van imperialisme en slavenhandel is dat de imperialistische Britten Londen zegenden met iconische architectuur die grotendeels werd gefinancierd met de opbrengst van overzeese veroveringen. Zonder die uitbuiting door foute Engelsen in vooral de 18e en 19e eeuw zou Londen de tienduizenden prachtige gebouwen hebben ontbeerd die werden opgetrokken uit nobele materialen zoals marmer, brons, kalksteen en bladgoud—als je andere volkeren die in lemen hutjes kamperen grondig genoeg uitbuit, dan mogen je eigen stadspaleizen wat kosten. Omstreeks het midden van de 21e eeuw werden al die onderwor-

pen en leeggezogen landen onafhankelijk, en wat werd er sindsdien overwegend gebouwd? Lelijke, banale, zielloze gedrochten van staal en beton. *I rest my case.*

Met name de megalomane en überchauvinistische victorianen hebben Londen groots en prachtig gemaakt. De schoonheid van hun architecten en ingenieurs is overal. Zelfs een strikt functioneel gebouw zoals een verwerkingsstation van beer uit de riolen kreeg hier de grandeur van een kathedraal, ten bewijze Crossness Pumping Station.

Alles is een race. *Beat the tourists.* U bent geen toerist, u bent mijn gast. Dit boek geeft u een voorsprong.

Welcome!

DEEL I

EEN BLIK OP HET STADSPLAN

*I'm traveling far enough to get
lost in a new city with nothing else to
do than find myself.*

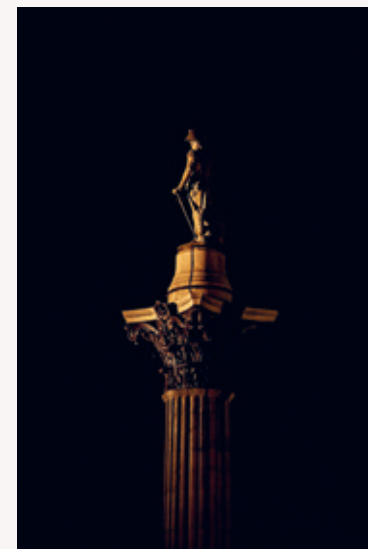

THE BASICS

Ik zal zo weinig mogelijk tijd verspillen aan gekende stof waar andere reisgidsen niettemin oeverloos over uitweiden.

Picadilly Circus: zeer mooi, zeer druk, zeer lawaaierig en verpest door de meest opdringerige neonreclames sinds Times Square, al zijn die voor liefhebbers van visuele kitsch ook een bezienswaardigheid. Auto's van zes kanten en zakkenrollers van alle kanten.

Trafalgar Square: ook druk, maar verkeersvrij aan de as National Gallery, National Portrait Gallery en St Martin-in-the-Fields. Als ik gehaast en/of alleen ben of bij goed weer een snelle hap wil voor het theater begint, eet ik hier tussen de leeuwen en de fontein een snack.

Oxford Street was vroeger een unieke winkelstraat, maar nu, 'dankzij' de banalisering-globalisering, een straat waar je grotendeels dezelfde winkels vindt als bij ons,

alleen is alles hier duurder. Alleen *shopaholics* verspillen hier hun kostbare tijd.

Regent Street en de omgeving erachter (Liberty, Bond Street, Bruton Street) is een stuk mooier, apart en rijker qua originele en dure winkels en goeie restaurants dan de heel lange maar tamelijk banale Oxford Street.

Ja, **Buckingham Palace** bestaat en je kan een deel ervan, The Queen's Gallery en sommige State Rooms, zelfs bezoeken (meestal tussen juli en september, als de Britse monarch elders verblijft). Daar zie je wat de koninklijke familie, op kosten van de belastingbetaler en de onderworpen volkeren, door de eeuwen heen zoal bij elkaar heeft geroofd, pardon, gespaard. Plan lang vooraf via www.rct.uk. Ga bij voorkeur vroeg 's ochtends op een weekdag. Kleiner maar fijner is Spencer House, waar prinses Diana en haar voorouders woonden. www.spencerhouse.co.uk (enkel vooraf gereserveerde geleide bezoeken). Nog apart is op zondagochtend (tussen Pasen en juli) een eredienst bijwonen in de Queen's Chapel op Marlborough Road. www.royal.uk

Vanaf Trafalgar Square is **Pall Mall** naar rechts, **The Strand** naar links. Op The Strand vind je enkele theaters en veel middelmatige restaurants. Geen prioriteit, tenzij je dineert in The Savoy of Simpson's, of als je drie weken blijft.

Carnaby Street: een eerste klas toeristenval, je komt meer dan een halve eeuw te laat om de échte sfeer van *Swinging London*

daar te proeven. Deze legendarische straat boette sindsdien alleen maar aan persoonlijkheid en klasse in, en de monocultuur die alle steden aantast maakt dat je, net zoals in Oxford Street, hier de ketens vindt die ook ons straatbeeld beheersen. De straatjes eromheen zijn een stuk interessanter voor wie op zoek is naar originele cadeautjes. Voor pubers zijn er wel leuke winkels met gadgets en kleren, en tal van simpele restaurantjes. Aan het ene uiteinde van Carnaby Street leidt een overdekte passage naar de *galerias* (ballustrades rondom rond) van Kingly Court. Hier kan je terecht voor een snelle maar meestal lekkere hap die iéts (maar niet veel) gezonder en origineler is dan McDonald's, cocktails in Cahoots (een retrobar in een oud metrostation) en winkeltjes van retro- en andere ambachtsfreaks, een soort gekristalliseerde versie van Etsy. Het binnenplein wordt wel steeds banaler, de originele winkeltjes worden verdreven door *eateries & boozers*.

Covent Garden: de enige platgetreden toeristentenval die toch de moeite waard is, ik vertel u straks waarom.

Leicester Square: zeer druk, een paradijs voor zakkenrollers en oplichters, enkel nuttig als je in een reusachtige bioscoop films wil zien die ze bij ons ook vertonen, daarvoor hoef je niet naar Londen. Hier zijn ook enkel banale, dure, eerder platvloerse disco-

theken. Voor kinderen tot 103 jaar is hier de hoofdwinkel van Lego gevestigd.

Brick Lane, Old Truman Brewery en omgeving: aangenaam slenteren en snacken voor studenten met een laag budget en even lage eisen. Kunstgaleries van tweede signatuur (en lagere prijzen). Meer pop-upboetieks dan winkels. Veel vintage mode (al heb ik me altijd afgevraagd op welk moment een goedkoop versleten 'tweedehands' kledingstuk miraculeus transformeert tot peperdure 'vintage'). Veel middelmatige Indische en Pakistaanse restaurants.

Hoxton, tot voor kort een verwaarloosd, marginaal wijkje, nu opgewaardeerd met kunstgaleries en winkels in de straten rond Kingsland Road en Old Street, waar iets te vaak de term *hipster* valt. De betere versie van Camden.

Camden is een paradijs voor zakkenrollers en drugdealers en het bestaat voor 80% uit overschatte kraampjes en winkeltjes met *very British* ogende maar in China vervaardigde brol. Te doen met pubers. Niet te doen voor wie rust, beschaving en verfijning nastreeft, want voor zulke reizigers doet Camden al gauw marginaal aan. Het is makkelijk te vinden. Iedereen die niet beter weet komt er. Klaar.

Nu kunnen we beginnen met een aantal interessantere wijken.

👉 Mayfair & Westminster 👈

Mayfair is een van de duurste wijken van Londen, zowel om te wonen als om te shoppen, dus enkel statusbewuste *dedicated followers of fashion* moeten hier tijd en geld investeren. Alle grote merken verkopen hier hun waar aan gemiddeld 30% hogere prijzen dan elders.

Maar omdat Mayfair zo rijk was en is, vind je hier ook architecturale parels, galeries vol schitterende oude en moderne kunst, en de 19e-eeuwse arcades die ik elders vermeld. Ook Albemarle Street biedt originelere winkels, zoals die van modegoeroe Paul Smith, maar hier verkoopt hij ook excentrieke objecten die hij op rommelmarkten en op reis vond.

Ik ben geen merkensnob en mijn garderobe bevat slechts een handvol stuks van Ralph Lauren, een sluwe vos die de oldskool Engelse stijl kaapte en veramerikaniseerde en hem vervolgens blufpokerend verkocht aan de wereld alsof hij het allemaal zelf had uitgevonden. Geen respect daarvoor. Maar deze *flagship store* in New Bond Street n° 1 is wel een prachtig pand, en erin rondlopen zonder zijn overschat en *overpriced* textiel aan te schaffen, gunt je een esthetisch rustpunt in de drukke winkelstraten eromheen. Bovendien verkoopt hij hier ook antieke objecten en hangt de winkel vol vintage foto's.

Westminster Abbey

Notting Hill

Via Portobello Road (laat je door de taxi afzetten aan de hoek met Pembridge Road en wandel niet verder dan Westway), dat een kilometer lang doorloopt en winkels heeft (en op zaterdag kraampjes) langs beide kanten, kan je verder wandelen naar de lange zijstraat Westbourne Grove, dat net zoals de omliggen-

de straten Ledbury Road, Portland Road en All Saints Road iets rustiger en verfijnder is. Je kan daar ook beter eten (**Ottolenghi**, **Beach Blanket Babylon**) dan in Portobello Road, dat te zeer is afgestemd op de schaaachtige toerist wiens ambitie eindigt bij een goedkoop souvenir en een snelle vette hap.

Covent Garden

Covent Garden staat in alle gidsen en de toeristenvallen kweken er als konijnen, maar de straten eromheen, zoals Long Acre, zijn voor meerwaardeshoppers interessant.

Uit *Harris' List*, een consumentengids (ik verzin niets) waarin meneer Harris als ervaringsdeskundige een overzicht geeft van de meest getalenteerde courtesanes van zijn tijd, leer ik dat het hier in de 18e eeuw krioelde van de hoeren. Het is altijd fascinerend om in een stad deze denkoefening te maken: waar we nu staan, wat gebeurde hier in 1452, in 1763, in 1899? Nu nog vind je in de alsmaar schaarser wordende telefooncellen kaartjes waarin prostitués zichzelf aanprijzen: *'Mistress Brenda is back — with extra large nipples.'*

Achter Covent Garden ligt de wijk rondom Seven Dials: een handvol winkel-

straatjes die allemaal uitgeven op dat centrale punt. Vooral Monmouth Street biedt enkele originele winkels, *vintage fashion* en andere, meer gespecialiseerde zaken.

Mijn favoriet is **Coco de Mer** in Monmouth Street n° 23. Het zou unfair zijn om deze prachtige winkel een seksshop te noemen, want *behalve* seksspeeltjes en lingerie vind je hier ook kunstboeken en erotisch georiënteerd antiek. Alleen al de sensuele paskamers zijn goed voor een esthetisch orgasme.

Iets rommeliger en meer bohémien is **Neal's Yard**, een binnenplaats achter Long Acre waar je van organische biosmoothies kan sippen en holistische verzorgingsproducten kan kopen (die van Neal's Yard Remedies in mooie 19e-eeuws aandoende donkerblauwe flesjes).

Kensington

Kensington High Street is de plek waar iedereen verzamelt om koortsachtig te shoppen, en op Kensington Square krijg je nog een vaag beeld van hoe het er hier moet uitgezien hebben toen legendarische schilders zoals Edward Burne-Jones op n° 41 woonde. Maar Thackeray Street is idyllischer en authentieker.

Een mooie wandeling is het traject Kensington Church Walk, Holland Street, Duke's Lane en Camel Court. Kensington Court Place is een *terrace* van charmante cottages.

Wandel ook eens door de *mews*. Dat zijn kleine steegjes en binnenplaatsen waar de adel huisjes liet bouwen voor het personeel – nu halen zelfs die poppenhuisjes astronomische prijzen. Hier waren ook de paardenstallen – op de eerste verdieping! Want karren en koetsen naar de eerste verdieping slepen was nog lastiger. De gezelligste mews in Kensington zijn Kensington Court Mews, Canning Place Mews, Kynance Mews en De Vere Mews.

Soho

Soho, van de jachtterm 'So! Ho!', dateert uit een tijd toen dit velden waren waar jachthonden werden getraind. Waar je nu staat, is het Soho van toen grotendeels onzichtbaar, platgegooid, uitgewist. Hier was eens de Tropicana Club (een stripbar), The Establishment (de eerste club met stand-upcomedy van pio-

niers Peter Cook, Dudley Moore en Barry Humphries), The Colony Room (een bar en toevluchtsoord voor schilder Francis Bacon en duizend mindere artistieke goden), Murray's Cabaret (waar spionne Christine Keeler als stripteaseuse begon), Peeperama (live seks op het podium voor voyeurs)...

